

Aan

De minister van Financiën van Sint Maarten

Adres kantoor Curaçao

De Rouvilleweg 39

Willemstad, Curaçao

Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten

Frontstreet 26

Convent Building

Philipsburg, Sint Maarten

Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba

L.G. Smith Boulevard 68

La Piccola Marina

Oranjestad, Aruba

Telefoon (+297) 5832800

Contactpersoon

Cluster Sint Maarten

Datum

3 juni 2020

Ons kenmerk

Cft 202000070

Pagina

1/7

Onderwerp

Reactie op de eerste uitvoeringsrapportage 2020 Sint Maarten

Telefoonnummer

+5999 4619081

E-mail

info@cft.cw

Uw kenmerk

Bijlage

-

E-mail info@cft.cw

Internet www.cft.cw

Geachte heer Irion,

Het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) heeft op 20 mei jl. de eerste uitvoeringsrapportage (UR) 2020 ontvangen. Conform artikel 18 lid 1 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) ontvangt het Cft de UR uiterlijk zes weken na afloop van elk kwartaal. De UR over het eerste kwartaal had uiterlijk 14 mei ingediend moeten worden en is dus met een vertraging ingediend. In deze brief ontvangt u de reactie van het Cft op de eerste UR van het jaar 2020. Zoals gebruikelijk is deze brief tevens in afschrift verstuurd aan de voorzitter van de Staten.

In reactie op de (wereldwijde) Covid-19 crisis heeft Sint Maarten eind maart 2020 ingrijpende maatregelen moeten nemen waaronder de sluiting van het luchtruim en de zeehaven. Deze maatregelen hebben grote financieel-economische gevolgen voor het land. De impact van de Covid-19 crisis is in de uitvoeringscijfers van het eerste kwartaal van dit jaar dus nog beperkt zichtbaar. Voor de komende maanden zijn de gevolgen van de crisis en het herstel daarvan onzeker. Het prognosticeren van de baten en lasten voor de rest van het jaar is derhalve een moeilijke opgave. De tweede UR zal naar verwachting een beter beeld moeten geven van de gevolgen van de crisis voor Sint Maarten.

Naast de UR ontvangt het Cft maandelijks rapportages van Sint Maarten. Dit is conform de besluitvorming in de Rijkswet (RMR) van 23 november 2018, herbevestigd in de RMR van 12 juli 2019¹. Sint Maarten heeft de maandrappportages tot en met april 2020 - met uitzondering van die over de maand januari 2020 - tijdig aangeleverd.

¹ Brief van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) aan de minister-president van Sint Maarten d.d. 9 augustus 2019.

Toetsingskader

Op 27 maart jl. is door de RMR besloten dat Sint Maarten op basis van artikel 25 lid 1 van de Rft mag afwijken van de normen zoals genoemd in artikel 15 lid 1 van de Rft. Daarbij mag het tekort van de pre-Covid begroting uitkomen op maximaal ANG 31 miljoen².

Oordeel

Het Cft constateert dat de kwaliteit van de UR is afgenomen. Zo sluit het overzicht van de kapitaaldienst niet aan en is de toelichting bij de liquiditeiten onvoldoende. Daarnaast is de tekstuele toelichting bij de UR niet overal geactualiseerd. Het Cft verzoekt u om bij de UR over het tweede kwartaal een verbeteringslag te maken.

De UR toont ANG 124,8 miljoen aan baten en ANG 113,1 miljoen aan lasten. Het begrotingsaldo over het eerste kwartaal komt daardoor uit op ANG 11,7 miljoen. Dit is hoger dan begroot in de op 1 mei jl. vastgestelde begroting (ANG 8,1 miljoen), met name vanwege een lagere realisatie aan lasten voor 'goederen en diensten'. Het Cft heeft in zijn advies³ op basis van artikel 12 van de Rft vastgesteld dat Sint Maarten in de begroting een aantal aanbevelingen niet heeft opgevolgd zoals het afdoende toelichten van begrotingsposten en dan met name de lasten, dienaar het oordeel van het Cft te hoog waren begroot. Daarbij heeft het Cft geadviseerd om de lasten te verlagen en aangegeven uiterlijk 2 juni een reactie van Sint Maarten op grond van artikel 12 lid 4 van de Rft te verwachten, waarin wordt aangegeven in hoeverre, en op welke wijze, rekening wordt gehouden met de aanbevelingen van het Cft. Nu uit deze UR blijkt dat de realisatie van de lasten in het eerste kwartaal achterblijft, ligt het in de rede dat deze, conform het advies van het Cft, worden bijgesteld.

Volgens de UR zijn er in het eerste kwartaal nagenoeg geen kapitaaluitgaven gedaan. De kapitaaldienst toont een overschot van ANG 0,7 miljoen.

De liquide middelen bedragen ultimo maart ANG 44,3 miljoen, een afname van ANG 3,4 miljoen ten opzichte van de stand per eind december 2019. De door Sint Maarten gerapporteerde betalingsachterstanden zijn ten opzichte van december 2019 met ANG 2,4 miljoen afgenomen tot ANG 117,1 miljoen. De schuldquote van Sint Maarten komt uit op circa 44 procent van het bruto binnenlands product (bbp)⁴. Op basis van de beschikbare gegevens concludeert het Cft dat de rentelasten van de collectieve sector binnen de rentelastnorm liggen.

In het eerste kwartaal is opnieuw geen uitvoering gegeven aan het verbeterplan financieel beheer. Dit plan ligt nu al meer dan een jaar stil, waarmee ook de afspraak over een goedkeurende accountantsverklaring niet nagekomen dreigt te worden. Het Cft verzoekt u dringend te doen wat nodig is om het financieel beheer op orde te brengen en het mogelijk te maken dat er over de jaarrekening 2021 een goedkeurende accountantsverklaring komt.

² Brief van BZK, kenmerk: 2020-0000222924.

³ Brief van 20 mei 2020 met kenmerk Cft 202000060.

⁴ O.b.v. een bbp van ANG 1.632 miljoen (Note Economic Developments, CBCS, april 2020).

Eveneens dringend verzoekt het Cft u te doen wat nodig is om te bereiken dat nu eindelijk de jaarrekeningen over 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 en 2018 worden vastgesteld. Aanvullend wijst het Cft u op de naderende wettelijke deadline van 31 augustus a.s.⁵ voor de indiening van de jaarrekening 2019. Uit de UR volgt geen voortgang op dit gebied. Het Cft verwacht uiterlijk binnen twee weken een overzicht van de maatregelen die u neemt met betrekking tot het financieel beheer, de afwikkeling van de jaarrekeningen 2013 tot en met 2018 en de indiening van de jaarrekening 2020.

Toelichting

Gewone dienst

In onderstaande tabel worden de begroting en de realisatie in het eerste kwartaal met elkaar vergeleken. In de UR gaat Sint Maarten uit van de vastgestelde begroting⁶ inclusief de financiële effecten van Covid-19⁷. De UR toont een overschot van ANG 11,7 miljoen ten opzichte van een begroot overschot van ANG 8,1 miljoen, met name omdat de lasten lager uitvallen.

*Bedragen x
ANG miljoenen*

	Begroting Q1 2020	Realisatie Q1 2020	Vershil
Gewone dienst baten	126,5	124,8	-1,7
Gewone dienst lasten	118,4	113,1	5,3
Begrotingssaldo	8,1	11,7	3,6

De baten zijn met ANG 1,7 miljoen lager uitgevallen. Dit wordt vooral veroorzaakt door de lagere ontvangsten van de motorrijtuigbelasting (ANG 3,6 miljoen). Sint Maarten geeft als reden hiervoor een late aanlevering van nieuwe kentekenplaten voor 2020. Ook de baten uit hoofde van vergunningen en concessies lopen met respectievelijk ANG 2,5 miljoen en ANG 1 miljoen achter op de begroting. Echter, Sint Maarten geeft aan dat de baten uit hoofde van vergunningen waarschijnlijk nog niet correct zijn gepresenteerd en in de eerste UR nog onder de overige baten worden gepresenteerd. Deze zijn circa ANG 4,3 miljoen hoger dan begroot.

De lagere lastenrealisatie wordt met name veroorzaakt door de post 'goederen en diensten'. De realisatie van deze post is circa ANG 5 miljoen lager dan begroot (ANG 27,4 miljoen). Sint Maarten verwacht dat deze lasten in de komende maanden als gevolg van de Covid-19 crisis en de door Sint Maarten genomen maatregelen zullen toenemen.

⁵ Conform artikel 18 lid 4 van de Rft.

⁶ De begroting is op 1 mei jl. vastgesteld door de Gouverneur.

⁷ In de begroting is het door Sint Maarten op 6 april jl. aangeboden steunpakket voor de periode maart tot en met juni 2020 verwerkt.

Het Cft heeft in de twee adviezen⁸ bij de ontwerpbegroting 2020 en in zijn advies⁹ bij de vastgestelde begroting van 20 mei jl. aangegeven de begrote lasten (pre-Covid) voor 2020 te hoog te achten en geadviseerd om deze naar beneden bij te stellen. Gelet op de realisatie, gaat het Cft er nu van uit dat de lasten (pre-Covid) verlaagd zullen worden.

Kapitaaldienst

De kapitaaldienst toont een overschot. Echter, het in de UR gepresenteerde overzicht van uitgaven in het eerste kwartaal - voor de aflossing van leningen en investeringen - is niet volledig en telt niet op tot het totaal aan gerapporteerde kapitaaluitgaven van ANG 2,5 miljoen. Sint Maarten geeft aan nog geen noemenswaardige investeringen te hebben gedaan aangezien de begroting op 1 mei jl. is vastgesteld. Sint Maarten gaat ervan uit voor de kapitaalinvesteringen in 2020 ANG 31,7 miljoen te moeten lenen. Het Cft wijst u erop dat eventuele verzoeken tot leningen voor kapitaaluitgaven die bij het Cft worden ingediend moeten zijn voorzien van toereikende onderbouwing.

Liquiditeitspositie

In de UR wordt per ultimo maart 2020 een totaal van ANG 44,3 miljoen aan liquiditeiten gepresenteerd, waarvan ANG 34,1 miljoen vrij beschikbaar is en ANG 10,2 miljoen geormerkt voor onder meer kapitaaluitgaven en betalingsachterstanden. In de toelichting geeft Sint Maarten aan dat de liquiditeiten in het eerste kwartaal met circa ANG 3,1 miljoen zijn afgenomen door met name een betaling van ANG 2,0 miljoen aan het Korps Politie Sint Maarten (KPSM).

Het Cft acht de toelichting bij de ontwikkeling van de liquiditeitspositie ontoereikend. Ook zijn veel liquiditeiten geormerkt voor specifieke doeleinden. Het Cft is van mening dat alleen de liquiditeiten bestemd voor kapitaaluitgaven en de liquiditeiten bestemd voor het nakomen van afspraken, zoals bijvoorbeeld het terugbetalen van de overbruggingslening aan Nederland, geormerkt dienen te worden. Hierbij komt in 2020 een derde categorie: de ontvangen liquiditeiten bestemd voor het steunpakket als gevolg van Covid-19. Het Cft verzoekt u in de eerstvolgende UR het onderdeel over de liquiditeitspositie conform te vereenvoudigen voor wat betreft het oormerken van liquiditeiten en de toelichting te verbeteren.

De effecten van de Covid-19 crisis op de liquiditeiten van Sint Maarten zijn nog niet zichtbaar in de eerste UR, aangezien de genomen maatregelen grotendeels impact hebben op de maanden vanaf april 2020. Sint Maarten heeft voor het financieren van de begrote steunmaatregelen Nederland om liquiditeitssteun gevraagd. In april en mei 2020 heeft Nederland ingestemd met in totaal ANG 94,2 miljoen aan liquiditeitssteun.

Betalingsachterstanden, schuldquote en de rentelastnorm

De gerapporteerde betalingsachterstanden zijn in het eerste kwartaal met ANG 2,4 miljoen afgenomen en bedragen per 31 maart ANG 117,1 miljoen. In het eerste kwartaal is de betalingsachterstand aan APS met ANG 2 miljoen afgenomen.

⁸ Cft 201900134, Cft 202000018

⁹ Cft 202000060

Ook de achterstanden bij overheidsvennootschap Telem zijn met ANG 0,6 miljoen gedaald. Daartegenover constateert het Cft een lichte stijging in de achterstand aan de Stichting Overheidsaccountantsbureau (SOAB).

De schuldquote van de collectieve sector van Sint Maarten komt eind maart 2020 uit op circa 44 procent van het bbp¹⁰ en zal toenemen tot circa 66 procent van het bbp indien de voorgenomen leningen in de vastgestelde begroting 2020 worden aangetrokken¹¹. De schuldquote van de overheid komt eind maart uit op 63 procent van het bbp en zal per eind 2020 stijgen naar 85 procent van het BBP als de voorgenomde leningen worden aangetrokken. De schuld kan in de tweede helft van het jaar verder stijgen als gevolg van additionele tranches liquiditeitssteun benodigd voor de steunmaatregelen.

Op basis van de beschikbare gegevens wordt geconcludeerd dat de rentelasten van de collectieve sector van Sint Maarten- gegeven de zeer lage rente van de leningen waarop Nederland inschrijft - binnen de rentelastnorm liggen.

Verantwoordingen 2013 - 2019

Sint Maarten heeft een forse, en steeds groter wordende, achterstand in het proces van het opstellen, aanbieden, goedkeuren en vaststellen van de jaarrekeningen. De jaarrekeningen over 2013 en 2014 zijn in maart 2019 door de Staten goedgekeurd, maar nog niet aangeleverd bij het Cft. De jaarrekening 2015 dient nog door de Staten te worden behandeld en de jaarrekening 2016 moet nog aan de Staten worden aangeboden. U wordt nadrukkelijk verzocht ervoor te zorgen dat de vastgestelde jaarrekeningen over 2013 en 2014 voor het zomerreces bij het Cft zijn ingediend en dat de jaarrekeningen 2015 en 2016 dan door de Staten zijn behandeld.

Uit de UR blijkt dat het de bedoeling is dat de jaarrekeningen 2017 en 2018 in juli 2020 door de ministerraad worden doorgestuurd, waarna de accountantscontrole kan starten. Dit is weer een verdere vertraging, aangezien bij de vierde UR 2019 werd vermeld dat deze jaarrekeningen in het eerste kwartaal van 2020 door de ministerraad zouden worden goedgekeurd.

In artikel 18 lid 4 van de Rft is bepaald dat Sint Maarten uiterlijk 31 augustus van ieder jaar een afschrift van de vastgestelde jaarrekening over het voorafgaande jaar aan het Cft verstrekt. Op basis hiervan zal de jaarrekening 2019 uiterlijk eind augustus 2020 bij het Cft moeten worden ingediend. Echter, uit de toelichting in de UR blijkt dat de controle van de jaarrekening 2019 pas in het vierde kwartaal zal worden afgerond. Daarna moet nog de goedkeuring door de Staten en de vaststelling door de gouverneur volgen. Het Cft heeft vele malen aandacht gevraagd voor het inlopen van de achterstand bij de jaarrekeningen en o.a. gewezen op het grote belang van een tijdig vastgestelde jaarrekening voor het opstellen van een nieuwe begroting. U wordt nu met klem verzocht te doen wat nodig is om aan een einde te maken aan de huidige onverdedigbare situatie voor wat betreft de jaarrekeningen van uw land.

¹⁰ O.b.v. een bbp van ANG 1.632 miljoen (Note Economic Developments, CBCS, april 2020).

¹¹ Behoudens overige ontwikkelingen in de collectieve sector.

Ten behoeve van het opstellen van de jaarrekening 2019 van Sint Maarten is het van belang dat de jaarrekeningen 2019 van de overheidsvennootschappen tijdig gereed zijn. De Corporate Governance Code van Sint Maarten bepaalt in hoofdstuk 4, punt 21B dat de jaarrekeningen van overheidsvennootschappen uiterlijk vijf maanden na het afsluiten van het boekjaar opgemaakt dienen te zijn, tenzij de algemene vergadering van aandeelhouders deze termijn heeft verlengd. Het Cft zal dan ook in juni op grond van artikel 8 van de Rft een formeel verzoek indienen voor de aanlevering van de jaarrekeningen 2019 van de overheidsvennootschappen.

Financieel beheer

Adequaat financieel beheer is een basistaak voor een overheid. Om die reden heeft de ministerraad van Sint Maarten in het tweede kwartaal van 2019 een verbeterplan financieel beheer goedgekeurd, waarin onder meer wordt toegewerkt naar een goedkeurende accountantsverklaring over het jaar 2021. Het Cft constateert opnieuw en met grote zorg dat er sindsdien geen zichtbare stappen zijn gezet voor de uitvoering van dit verbeterplan. In de UR geeft u aan dat het verbeterplan door gebrek aan financiering is stilgelegd. Het Cft wil nu op korte termijn van u vernemen hoe u alsnog in deze financiering zult voorzien en herhaalt het verzoek¹² om informatie over wat u gaat doen om te bereiken dat de goedkeurende accountantsverklaring over het jaar 2021 verkregen gaat worden.

Het Cft benadrukt al geruime tijd de noodzaak van een adequaat financieel beheer. In het verleden is dan ook meermaals geadviseerd om technische bijstand in te huren om onder meer de capaciteit van financiën (inclusief de belastingdienst) te vergroten en invulling te kunnen geven aan een goed functionerende begrotings- en verantwoordingscyclus. Daarnaast is in de optiek van het Cft additionele capaciteit nodig om het verbeterplan te kunnen uitvoeren. Het Cft constateert dat Sint Maarten er zelf niet in slaagt om hiervoor de benodigde capaciteit te genereren. Het Cft adviseert u daarom in overleg te treden met Nederland over de mogelijkheden tot technische bijstand en/of zelf externe expertise in te huren.

Tot slot

Hoewel dit nog niet uit de realisatie van het eerste kwartaal blijkt heeft Covid-19 een grote impact op de overheidsfinanciën. Zo nemen voor het land de baten af en zorgen de genomen steunmaatregelen voor een aanzienlijke toename van de lasten.

De gevolgen van Covid-19 en de in reactie daarop genomen maatregelen zullen ook een aanzienlijke financiële impact op de overheidsvennootschappen hebben. Zo zijn door de sluiting van de grenzen per eind maart de inkomsten van de luchthaven en de zeehaven direct gedaald. Daarnaast heeft bijvoorbeeld de lage bezetting van de hotels als gevolg van de sluiting van de grenzen ook consequenties voor de inkomsten van overheidsvennootschap GEBE¹³.

¹² Cft 202000060.

¹³ Levering van water en elektriciteit.

Kenmerk
Cft 202000070
Blad
7/7

Aangezien de resultaten en liquiditeitsontwikkeling van deze vennootschappen potentiële risico's vormen voor de overheidsfinanciën is het van belang dat het land voortdurend inzicht heeft in hun financiële positie en vooruitzichten. Door een goede monitoring kunnen risico's voor de overheidsfinanciën tijdig worden voorzien en gemitigeerd. Het Cft vraagt uw bijzondere aandacht hiervoor en verwacht uw specifieke rapportage hierover in zowel de eerstvolgende maand- als kwartaalrapportages.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft graag bereid die te geven.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De voorzitter van de Staten van Sint Maarten
De (wnd.) secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Sint Maarten